

premalo, da bi brez okoliške kmetijske hrbtenice sploh kaj pomenili. Zato so se vršile vse prireditve skupno. Trditev, da se je veliko žrtvovalo za mešč. šolo, se da izravnati z dejstvom, da so okoliške občine še več žrtvovale za okoliško slovensko šolo takrat, ko v Ormožu ni bilo nobene slovenske šole. Da sta župana občin Pušenci in Hardek na nekem sestanku glasovala proti meščanski šoli, ne drži (glej zapisnik), glasovala sta samo proti novim denarnim dajatvam iz razloga, ker te občine nimajo nobene besede pri tej šoli in zato, ker je par Ormožančev sklenilo, da se naj okoliška šola na Hardeku z nekaj hišami vred priklupi k ormoški občini. To pa brez vedenja in preko občin Pušenci in Hardek, ki sta šolo zgradili. Pri tem vprašanju se medsebojne koristi križajo, pa samo po krivdi ormoške občine. Kar pa se tiče vzdrževanja občinske uprave, kropljenja cest, kanalizacije, vzdrževanja nočnih čuvajev, občinskega redarja in razsvetljave, pa je občanom Pušencev in Hardeka znano, da ormoške predvsi Dobrova, Lenta, Amerika in Kerče plačujejo doklade na direktne davke za ormoške interese in še v tem primeru ni bilo nobene pritožbe. Sicer bi se te kmetijske predvsi morale odžagati od Ormoža.

Ker bi občini Pušenci in Hardek si sami popravljali svoje ceste in mostove, občinskih revežev pa v teh občinah ni (v Ormožu pa dovolj), je jasno, da bi občina Ormož s priljuditvijo navedenih občin na davčni moči le pridobila. Tudi elektrarna, ki je napeljana v občino Hardek, bi se znatno ukrepila še v občini Pušenci.

Treba še razčleniti, kdo predstavlja mesto Ormož! Ker dopisnik navaja, da Ormož odklanja združitev z občinami Pušenci in Hardek! Vprašamo, če predstavljajo Ormož denarni zavodi, v katere so okoliški kmetje v boljših časih

naložili težke milijone? Ko pa je ta ali oni rabil posojilo, pa se je v mnogih slučajih moral obrniti s svojo prošnjo drugam. Nasprotujejo združitvi prebivalci kmetijskih predvsi? Ne! Tu biva kmetijski živelj, ki gotovo ni proti kmetu! Ali oni, ki živijo od kmeta in danes iščejo kmetško zaščito? Ne! Ti so na kmeta navezani! Kaj pa, če predstavljajo »Ormož« oni prebivalci mesta Ormož, ki so v lanskem letu pri plebiscitu izjavi glasovali za združitev in na tej strani je bila večina! Danes predstavljajo Ormož ne samo tisti, ki so bili tu rojeni, nego tudi oni, ki so se priselili in so tu davkoplačevalci. Ormoška meščanska šola bi sploh ne mogla obstati, če se ne bi ormoška osnovna šola in okoliška šola združili potom šolskega odbora v eno šolsko občino. Le na tej podlagi je krajevni šolski odbor bil v stanju, dati na razpolago prostore za današnjo meščansko šolo.

Pri vsej tej akciji gre pač zato, da okoliški kmetje ne bi smeli sodelovati pri ormoškem občinskem gospodarstvu! Ko se danes na višjih mestih potegujejo za kmeta in rešujejo vprašanje njegove zaščite, se v kmetijskem Ormožu sodelovanje kmeta odklanja po prislovi: »Kadar se kmeta rabi, se ga pritegne, ko pa je svojo dolžnost storil, se ga odslovi, kot se odslovi zamorca, ko je svoje delo opravil.«

Nekdanja rimska naselbina v Ormožu pa se ni priselila iz Runča, nego v 11. stoletju iz Ptuja, kjer je takrat bila naseljena rimska legija. Takratna predmestja so bila Pavlovci in Loperšice, dočim je današnja naselbina v Pušencih še bila prazna ravan.

Smatramo za nujno potrebno, da se občinski odbori vseh treh občin sestanejo, vidijo iz oči v oči, pobota jo in zedinijo.

Za občino Pušenci: Skoliber.

Za občino Hardek: Šoštarčič.

ta. Zastopnik elektrarne g. nadinžener Kipach je obljubil, da se bo za stvar resno zavzel, da bodo te ovire čimprej odpravljene, o čemer bo splavarske interesente pisмено obvestil.

Kmetijska podružnica za Maribor in okolje. Kakor znano, je izredni občni zbor Kmetijske družbe dne 29. decembra 1932 sklenil, da bodi Kmetijska družba zadruga in ne več društvo. V smislu tega sklepa razglasa zadnji »Kmetovalec«, da mora vsak, ki hoče postati član zadruge, vplačati enkrat za vselej najmanj 1 delež, ki stane 10 Din, in s tem prevzame jamstvo za dvakratno svoto, ob enem izpolni dve pristopnici s črnilom in s čitljivim imenom, priimkom in bivališčem. Ena pristopnica ostane pri podružnici, druga se pa odpošlje Kmetijski družbi v Ljubljano. Povedano velja za vse stare člane, to je za one, ki so v letu 1932 bili družbeni člani. Novi člani pa morajo poleg deleža vplačati še 30 Din pristopnine, in to najkasneje do konca 1. 1933. Vse nove člane sprejema glavni odbor Kmetijske družbe potem, ko so ugodili zgoraj navedenim pogojem. — Poleg tega pobira podružnica naročnino za »Kmetovalec« v znesku 25 Din in še 5 Din za kritje svojih stroškov, torej skupno 30 Din.

Stricu odgriznil v pretepu kazalec. Na Koških pri Mariboru so kuhali v neki hiši žganje in pili. V alkoholiziranem stanju je prišlo do pretepa, med katerim je odgriznil Friderik Ferk svojemu stricu Antonu Kranjcu kazalec na levi roki.

Smrt blage in mlade žene pod vozom. Iz Jarenine poročajo: Kruta usoda je posegla na dan 13. prosinca s svojo trdo roko v prijazni Jareninski vrh in iztrgala blago mamico od nežnih otročičkov. Ko so namreč proti večeru pripekljali na dom voz vejevja ali hoste, je pohitela gospodinja Rozalija Šef pomagat podpret voz, da se ne bi na precej nagnjenem obronku prevrnil. Čila in zdrava, polna matrne blagohotnosti, je pohitela k vozu, ali: voz se prevrne in skrbna žena je izdihnila pod njim svojo jasno dušo v mladostni starosti 27 let. Vsa okolica je vztrepetala v sočutju do nesrečne družine. Vlč. g. kanonik je, kakor vedno, tudi tukaj s svojo plemenito dobrohotnostjo nudil nesebično pomoč ter spregovoril ob grobu ganljive besede v tolažbo in ublaženje strašne nesreče. Hvala mu, Bog plačaj! Iskrena hvala tudi g. kaplanu in pevskemu zboru. Zaostala otročička 9 mesecev in 5 let starosti se vas bosta z nesrečnim očetom vedno hvaležno spominjala!

Zlata poroka odličnega rodoljuba. V prijaznem in vinorodnem Vajgnu pri Jarenini sta obhajala v pondeljek dne 23. januarja posestnika Ignacij in Julijana Zupanič zlato poroko. Gospod Zupanič je v širni mariborski okolici in še daleč preko nje znana in odlična osebnost. Oče Ignacij Zupanič je sloviti vinogradnik, značajan rodoljub in nemahljiv katoličan. Rojen je bil v Jelenčah pri Pesnici dne 27. julija 1853 kot zakonski sin kmeta Jožefa Zupanič. Poročen je bil dne 23. januarja 1883 v Jarenini z Julijano Šmirmaul, zakonsko hčerko kmeta Janeza Šmir-

70letnico bo slavil 31. januarja uslužbenec Cirilove tiskarne — dobroznani Blaž Klavžer. Rodil se je zadnjega januarja 1863 v Koprivnici. Pri pokojnem škofu dr. Napotniku je služil 20 let za kočijaža in v Cirilovo tiskarno je vstopil kot hišnik 22. svečana 1. 1911. Od vstopa do danes pomaga tudi pri tiskarskih strojih in je posebno izdatna pomoč pri odpremi »Slovenskega gospodarja« na pošto. Naš dobri, vedno veseli in dobrohotni Blaž že vozi »Slov. gospodarja« nad 20 let na pošto in radi tega želi krepki slovenski korenini Blažu naš list zdravja in zadovolja tja do skrajnih mej človeškega življenja!

Obesil se je na svojem stanovanju v Studencih pri Mariboru 27letni železničar Viktor Vidmar. Pred obupnim dejanjem je bil na pokopališču na Pobrežju, kjer je igral za umrlim tovarišem. Vzrok samomora ni znan.

Ovire pri splavarstvu. V naši Dravski dolini je za razmah lesne industrije glavni pripomoček splavarstvo. V

kraju od Fale do Dravograda se napravi letno okrog 600 splavov. Pri tem je zaposlenih precejšnje število delavcev, ki si z razmeroma lepo plačo pri splavarstvu zaslužijo svoj vsakdanji kruh. Za levi dravski breg je splavarstvo važnega pomena, ker nudi Drava s svojim tokom najprikladnejše prometno sredstvo. Zadnje čase je nalezlo splavarstvo pri »Elektrarni Fala« na precejšnje težkoče. Elektrarna ni hotela prepuščati splavov v nalašč za to urejenih napravah z izgovorom, da ima Drava prenizki vodostaj. Tako postopanje je povzročalo splavarskim podjetnikom ogromno nepotrebnih stroškov, ker so morali splavarji nad jezom les raztovarjati in ga nato z vozm nad 1 km daleč voziti, kjer so ga morali zopet natovoriti na splav. Da prizadeti zaščitijo svoje stare splavarske pravice, so se dne 14. januarja t. l. zbrali v gostilni Dabringer v Mariboru na sestanek. Povabili so tudi zastopnika »Elektrarne Fala«, g. nadinženerja Kipacha. Skromne vhteve splavarjev napram »Elektrarni Fala« so bile samo te, da bi se tudi ob nižjem vodostaju neovirano propuščali splavi in to na lastno odgovornost splavarjev, kakor se je to vršilo do predlanskega le-

maula v Vajgnu, kjer je prevzel krasno posestvo. Poročal ju je ženinov brat J. Zupanič, tedanji kaplan pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Priče-starešine sta bila Jožef Ornik, krčmar in mesar v Jarenini, in Friderik Šmirmaul, kmet v Gačniku. V srečnem zakonu se je Zupaniču rodilo 7 otrok, od teh sta dva umrla. Hčerka Marija je posestnica v Framu, sin Lojze, ki je bil oblastni poslanec in odbornik, pa gospodari od leta 1919 na domačiji v Vajgnu po vzgledu svojega očeta. Julka je posestnica na Drankovcu. Inž. Ivan je ravnatelj Kmetijske šole na Grmu, a Ivanka gospodinja na lepem Grahornikovem posestvu na Ranci. S hišo Zupaničevih in posebno še z očetom Ignacijem je tesno združena zgodovina Jarenine in našega obmejnega ozemlja. Zupaničevi so že od nekdanj trdni granitni stebri slovenske in katoliške zavesti v naših krajih ter širitelji gospodarskega napredka in dobrodelnosti. Z mnogoštevilnimi prijatelji slavlencev se raduje tudi »Slovenski gospodar« ob tem jubileju ter kliče: »Očeta Ignacija in mater Julijano naj Bog živi še dolgo vrsto let!«

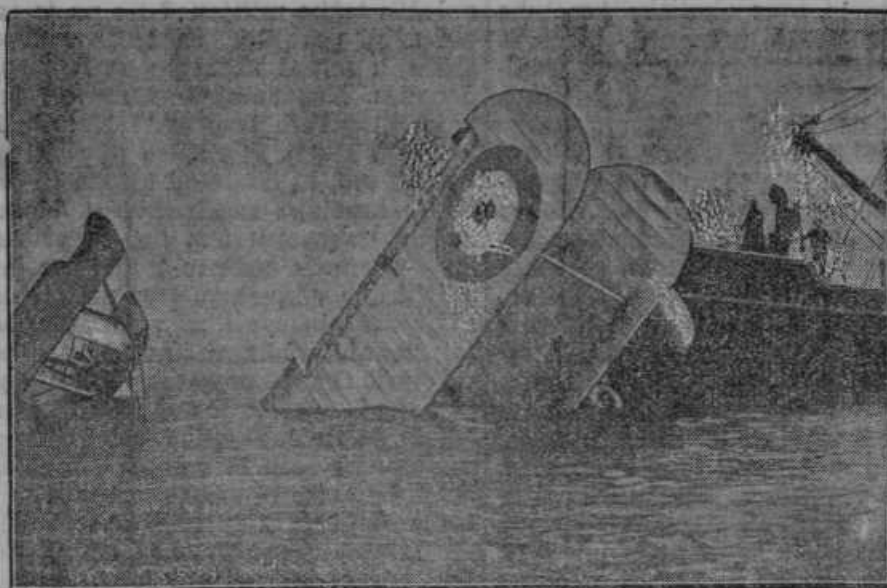

Dva benediktinca sta se odpeljala iz samostana Sv. Bernard v osrednjo Azijo v Tibet, kjer nameravata ustanoviti samostan.

Vlomilec odpeljal iz kleti sod vina. V Skrblih pri Majšpergu so se oglasili vlomilci v kleti posestnice Marije Kodrič, ki je bila odsotna in je bila navzoča kot čuvarica neka gluha žena. Lopovi so odpeljali iz kleti hektolitrski sod vina, iz stanovanja pa so pobrali meso in špeh.

Kolarsko orodje je bilo ukradeno iz delavnice posestnika Antonu Kanlerju v Krčevini pri Vurbergu.

Po mesecih razjasnjen umor. Pred dobrimi desetimi dnevi je naplavila Mura pri Murckem Središču moško truplo, ki je imele na prsih 5, na hrbtu pa 20 ran, ki so bile prizadane z no-

Veliko angleško letalo je ponesrečilo v morju pri mestu Plymouth. Ena oseba je utonila, 8 je bilo težko ranjenih.

žem. Zabodljaje je bilo videti le na srajci in ne na zgornji obleki. Neznavec je moral biti umorjen med spanjem in nato vržen oblečen v reko. Po užigalniku, katerega so našli pri umorjenem, so orožniki dognali, da gre za 29-letnega Ivana Čizmešija, ki je zginil nenadoma lani oktobra iz Gornje Bistrice pri Dolnji Lendavi. Omenjeni je že presedel kazen radi uboja brata. Po vrnitvi iz kaznilnice je živel s svojo sorodnico in vdovo Verono Čizmešija. Ivan je bil surovina in je večkrat grozil Veroni in njenemu 19letnemu sinu Ignacu. Po najdbi Ivanovega trupla so orožniki prijeli Ignaca, ki je priznal, da je umoril s svojima bratrancema Jožefom in Štefanom Vučko Ivana 25. oktobra zvečer, ko je surovina po grožnjah in razsajanju se slekel in zaspal na postelji. Trojica je spečega Ivana obdelala s koli in noži do smrti. Mrtvemu so oblekli zgornjo obleko in ga zanesli v Muro. Morilce so predali v zapore v Doljno Lendavo.

Graničar ustrelil na meji begunca. Graničar je prijel v Prekmurju ob madžarski meji sumljivega neznanca in ga gнал proti stražnici v Sabolahošu pri Dolnji Lendavi. Med potjo se mu je neznanec iztrgal in skušal utesiti na Mad-

žarsko. Graničar je ustrelil, zadel ubežnika v glavo, da je obležal na mestu mrtve. Komisija je dognala, da gre za Madžara Šandorja Trejber. Ni dognano, kaj je iskal ustreljeni na našem ozemlju in zakaj je skušal pobegniti.

Nesreča pri vstopu v vlak. Dne 17. t. m. je hotela vstopiti v Laškem v vlak posestnikova hči Marija Božič z Gomilškega. Padla je pri vstopu tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo.

Požar sredi Ljubljane. Dne 17. januarja zjutraj je izbruhnil v skladišču modne trgovine g. Magdiča v I. nadstr. Jadransko-podunavske banke na Aleksandrovi cesti v Ljubljani ogenj. Gasilci so kmalu preprečili razmah nesreče, a vendar je škoda za nekaj stotisoč Din, ki je pa seveda krita z zavarovalnino.

Občutna požarna nesreča. Mlademu posestniku Alojziju Senožetniku v vasi Gojzd pri Kamniku je uničil požar veliko gospodarsko poslopje in znaša škoda 150.000 Din. Zavarovalnina je malenkostna.

Smrt deklice pod ledom. Dne 17. t. m. je pregledoval gostilničar in mizar L. Grabner v Motniku na Kranjskem led, ki je bil nagromaden na dvorišču na posebnem odru za umetno napravljaja-

V severameriškem mestu Los Angeles so si postavili brezposelni zasilna stanovanja, kakor nam kaže enega slika.

nje ledu. Poleg krčmarja je stala njegova osemletna hčerka in še ena deklica. Iz nepojasnjenega vzroka je oder popustil in prekoviseči led je pokopal trojico pod seboj. Izpod ledu so potegnili krčmarja s težjimi notrajnimi poškodbami in lažje poškodovanega starejšega dekleta, Minko pa — mrtvo.

Zaklal ga je. V Gorenji vasi na Trati pri Jaketu pod Klancem na Kranjskem so se zbrali fantje in dekleta na preji. Pili so ter plesali in se končno sprli in stekli. 22letni Jože Remček je prerezal 26letnemu Cirilu Jenku žilo dovodnico na vratu in je zaboden izkrmavel.

Vlom. Neznani vlomilec je odnesel iz spalnice krčmarja Gabrijela Ferjana v Ribnem pri Bledu hranilno knjižico na 6000 Din in v njej za 500 Din bankovcev. Kuharici Neži Ferjanovi, ki sicer stanuje v mežnariji, a je imela pri Ferjanovih shranjenih 70 kron in nekaj cekinov, je tudi vlomilec vse odnesel. Na postelji je pustil po opravljenem poslu dolg nož.

Vse cenjene naročnike, ki hočejo biti zavarovani, še enkrat opozarjamo, da mora biti celoletna naročnina plačana do 31. januarja 1933. Naročnike pa, ki še niso nič plačali za tekoče leto, prosimo, da isto vsaj deloma takoj storijo, ker drugače smo primorani, jim ustaviti list. »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za četrt leta 9 Din. — Upravništvo.

Današnji morski roparji

Moderne morske tolovaje je dobiti po vzhodno-azijskih vodah in so tamkaj kolovodje Kitajci. Na Kitajskem obstajajo danes kakor nekdanje tajne družbe, ki se ukvarjajo z morskimi ropi in so na delu na poseben in daleč segajoč način.

Kitajci se podajo na krov poljubne

Francosko kazensko kolonijo Cayenne v južnoameriški Guyani bodo omilili. Levo jetnik v zaporni celici, desno pri prisilnem delu.

ladje, o kateri so prepričani, da prevažajo kaj dragocenega. Zakrinkani tolovaji ne potujejo kot nosači ali kuliji, ampak kot potniki I. razreda. Kakor hitro se bliža ladja obali, katero so lopovi poprej natančno preiskali in kjer so skriti pomagači, napadejo posadko in druge potnike. Kdor se ustavlja, ga enostavno ustrelijo. Nato izropajo celo ladjo, se podajo s plenom v rešilne čolne in odveslajo na kopno. V vseh na ta način izvršenih ropih se je izkazal pogon za roparji brezuspšen.

Na Kitajskem naletimo na čisto enake razmere kakor so vladale tedaj, ko so tvorili morski roparji dobro organizirane družbe, ki so razpolagale s celim brodom. Krog katerega je bilo vedno pri rokah nad 10.000 mož. Kitajski morski tolovaji so bili na svojih pohodih tako spretni, da so zašli zelo malokdaj v kako past. Nепrestani uspehi in sreča so privabili tudi belolozce, da so se lotili ropanja na morju. Tolovajski pohodi belih niso bili daleč tako uspešni kakor kitajski. Delokožcem ni skoro nikdar uspelo, da bi bili zginiti na suhem brez jedi, ker so vzbujali

mного več pozornosti nego domačini.

Kitajci so se šolali tudi po drugod. V novejšem času se je ponovno pripetilo, da so bile ladje, ki so se nahajale na potu od Mehikanskega zaliva, a so jih izropali med vožnjo navidezni potniki. Taki te vrste morski roparji so zbežali z ladje v rešilnih čolnih.

Nekaj precej neprijetnega je doživel braziljski parnik, ki je odpeljal iz srednjeameriške luke. Naenkrat ga je začela preganjati majhna, naglo vozeča ladja. Ladja je prežala v bližini neobljudenega otčja in je dajala znamenja na pomoč. Kapitan ni zaupal ključem in je vozil naprej, ne da bi se zmedil za preganjalko. Takoj se je izkazalo, da je navidezna ogrožena ladja prav naglo vozila, povrh je še bila oborožena z majhnimi topovi in s strojnicami, iz katerih je abstrljevala parnik. Braziljski parnik se ušel nevarnosti le z najhitrejšo vožnjo.

Doživljaji po vseh raznih morjih dokazujejo, da morsko tolovajstvo nikakor ni zatrto in iztrebljeno.

* o ...

Mesto

»brezposelnosti«

Zgodilo se je že, da je postalo prebivalstvo celega mesta brez posla. Redkejši je pa slučaj, da si zgradijo brezposelni iz lastnih sredstev celo mesto. To se je zgodilo pred vrati argentinske prestolnice Buenos Aires v Južni Ameriki. Prebivalci nove kolonije so krstili naselbino na imeno »brezposelnost«. V 700 enodružinskih »hišah« in »villah«, kakor imenujejo brezposelni svoje kočure, prebiva tamkaj 1500 ljudi, za katere ni bilo strehe v mestu. Po največ so to tujci: Nemci, Italijani, Slovani in Grki. Polastili so se praznega zemljišča ob robu

Pavel Keller:

3. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Porotniki so najpoprej zajutrkovali, medtem ko so čakali zunaj na njihov izrek nesrečni človek in sodniki; nato so izvolili, kakor prejšnje dni, graščaka s Kolovca za predsednika. Kolovski pa je izvolitev odločno odklonil. Bil je edini izmed dvanajstih porotnikov, ki je glasoval za to, da je obtoženec nedolžen.

Štefan Colnar je bil obsojen na dvanajst let ječe in na deset let izgube časti.

Med pričami je smrtnobleda sedela gospa Ana Colnarjeva.

Pričala je bila za svojega moža, češ, da on takega dejanja ni zmožen; toda niso je zaprilegli.

Ko je bila sodba izrečena, je Štefan Colnar na glas zaklical:

»Ana, ti edina si pričala resnico. Jaz tega nisem storil. Odpusti mi, kar sem ti prizadejal hudega!«

Nato se je mirno dal odpeljati; ne da bi ženo, ki je obupno iztegovala proti njemu roke, le enkrat še pogledal.

Ozamljena.

Prešlo je deset dni po sodbi. Gospodinja Ana je sedela pri mizi. Oblečena je bila v črno obleko. Nikoli več se ni nameravala obleči v svetlo. Na klopi pri steni je ležal sin Karel. Ležal je tiho, z odprtimi, steklenimi očmi, kakor človek, ki je pravkar umrl. Ušel je bil iz gimnazije.

Zena je držala v roki pismo. Pismo ni imele ne nadpisa ne podpisa.

»Niso me obsodili na smrt, kakor sem želel. Imeti me hočejo zaprtega dvanajst let; toda v kratkem mi bo milost naklonila smrt. Tedaj mislita na to, da sem zopet prost. Tole pismo je prvo in zadnje, ki vama ga pišem. Nimam vama več kaj povedati. Imejta me za mrtvega.